

Samelbd.

0/0

die,

DE
LATINA LINGVA
JUSTO DIUTIUS
DISCENDA
QUERELAM
EXAMINAT

ET
AD ORATIONES JUVENILES

D. XXI. APRILIS

A. O. R. ∞ IOCCXXXVIII

PERBENEVOLE AUDIENDAS

INVITAT

MICH. HEINR. REINHARDUS

LYCEI RECTOR

TORGAVIÆ
LITERIS PETERSELLIANIS

LATINA LINGVA
IUSTO DUTUS
DISCENDA
QUERELAM
EXAMINAT

ET
AD ORATIONES IUVENILIS

D. EX AMPLIS

A. D. L. CC. LXXXVIII

PERRENTIOLE AUDIENDAS

SCRIPTAS

MICH. HEINR. KUNSHARDUS

LECH. RECTOR

FORMATA

IN THEATRO

Sæpe, imo sæpius quam vellem, fastidiosas hominum audio querelas, qui Latinæ linguæ studium magnam eamque optimam ætatis humanæ partem auferre, nunquam satis possunt mirari, id vero dolere maxime atque eapropter, vel doctorum inertiam, vel saltem perverſam docendi rationem, invidioſe accuſare. Si qui eorum ſibi videntur elegantiores, illi fere ad Gallicæ linguæ provocant exemplum, quam vix biennii decurſu, ſine multo labore aut moleſtia, cum tamen illa & ſplendidiffima & ſuaviſſima ſit, facile didicerint ipſi, idque etiam a feminis. Quodſi vero verberum & plagarum recordantur, quæ forte ſuum linguæ Latinæ ſtudium comitatae ſunt, tunc demum, rædiſſima illa memoria concitati atque extra ſe rapti, quid primo quidve ſecundo loco prius damnent, ipſi neſciunt. Hanc igitur linguæ pulcherrimæ accuſationem ut jam examinare ſuſcipiam, eo adducor libentius, quod, de optimarum literarum dignitate, dicendi facultatem mihi hac ratione ſimul dari, intelligo, cujus rei conſideratione me plurimum affici & delectari, fateor. Eſſi autem cauſæ quam plurimæ eæque juſtiſſimæ, quæ linguæ Latinæ ſtudium morantur, partim a doctorum inertia & pigritia, partim a juvenili ingeniorum tarditate & deſidia & exoriuntur & repeti ſolent; neque illud negandum, quod ineptiſſimam docendi viam ſequantur multi: tamen illa ulcera tangere jam nolim, cum & ita ſint in promptu, ut omnibus pateant, & diſputatione diligenti, potius exagitari & exacerbari, quam ſanari animadvertam. Sed quoniam tamen linguæ hujus magiſtri & ſunt & fuerunt interdum, doctiſſimi, peritiſſimi, addo etiam, diligentiſſimi; atque iidem non raro ejus generis diſcipulos conſecuti ſunt, quibus neque ingenium neque diſcendi voluntas deeſſet: reliquum eſt, ut ipſam Latinæ ſcientiam in culpa eſſe judicemus, cum ne ſic quidem, ubi omnia præſidia & commoditates adſunt,

funt, satis celeres in hac lingua profectus fieri videmus. Deinde vero si demonstravero, tam multa tamque necessaria Latinæ linguæ discendæ nunc adjungi & admisceri oportere, ut vix decimam partem temporis, quod doctrinæ conceditur, eidem relinqui appareat: quis tandem erit tam durus tamque iniquus iudex, qui humanitatis studia propter culpam alienam velit condemnare? De his igitur duabus Latinitatis seriis discendæ causis, de ipsius maxima difficultate deque amplissimo studiorum scholasticorum ambitu quare jam non dicam libenter, cum intelligam, hac via facillima me & a doctoribus & discipulis gratiam aliquam inire posse, si ostendero, parvos in hoc studio progressus, sæpe non illorum culpæ, sed potius aliis causis omnibus tribuendos esse? Quia autem, accusatores nostros Latinæ linguæ appellationem, reperio, cum humanitatis studiis confundere & commiscere, eodem cum iis iure mihi agere licebit, ut, quando quærunt de lingua Latina, ego respondeam illis de literis humanioribus, siquidem omnis omnino quaestio tamen est de iis studiis, quæ in literarum ludis tractantur, & omnem nostram diligentiam, quam in optimis Romanorum autoribus collocamus, ad unam solamque horum linguam referre solent. Primum itaque, de literarum Latinarum dignitate & amplitudine acturus, existimo ipsam Latinam linguam per se satis magnam diligentiam requirere atque sibi deprecere. Linguæ enim, quo magis inter se differunt, eo sane difficilior discuntur. Id quod quemadmodum de unaquaque lingua recte dicitur: ita illos linguæ Gallicæ præcones satis nequeo mirari, qui ejus facilitatem adeo verbose celebrant nobisque prædicant. Enimvero aut me stupidum ingenium meum, qui Gallorum linguam jam per quatuor lustra didici & parum adhuc profeci, aut illorum temeritatem & impudentiam accusare oportet, qui citius Galli, quam futores aut factores, fieri posse, sibi confidenter nimis videntur. Verum enim vero ficuti ego triennio post, quam Gallicam linguam attigeram, commilitonum quorundam precibus repente illius linguæ factus sum magister & doctor, nec sine omni, uti præ se ferebant, laude & utilitate: ita illi linguarum helluones, scientiæ suæ confidentia inducti, nimis liberaliter de se solent commemorare, qui linguæ elementa, & ejusdem vim propriam, naturam atque genium, minus recte dividunt & inter se distinguunt. Namque ut sciant, me non nimis multa de me polliceri, na-

tus

Etus sum aliquando discipulum, & ingenii solertis & multæ diligentia, qui me doctore, cum antea nihil vel Latine vel Gallice didicisset & tamen duodeviginti annorum esset, incredibili discendi cupiditate perfecit, ut, a me discedens post biennium, Latina & intelligeret & nonnihil loqueretur, Gallicæ autem linguæ facultatem, studio ejus paulisper continuato, eam acquireret, ut ejus doctrinam paulo post profiteri auderet, & adhuc in academia quadam profiteatur. Tantum interest inter linguæ alicujus initia, & inter ejusdem elegantiam, naturam & intimam scientiam! Atque si darem, Gallicam linguam citius addisci posse; tamen hæc ipsa foret injuria in linguam Latinam, si arrogantius se efferret, cum & ab hujus similitudine plurimum juveatur & ab eadem artis Grammaticæ vocabula solet repetere, quorum cognitionem in omni lingua discenda perquam utilem esse, quis neget? Taceo, quod numerent annos magis quam ponderent, qui Latinae linguæ impenduntur, cum tamen constet, primam ætatem nostram ad illam traduci solere, non tam, ut multum proficiamus, quam potius, ne male, aut saltem nihil discamus agere. Sed a linguæ Latinae institutione discedentes, jam propius accedamus ad humanitatis studia, quæ tamen cum illa utiliter conjunguntur, & ipsa hac societate sua cum linguæ præceptis ab imperitis hominibus solent confundi. Loquor autem de scholis publicis, non quales sunt plerumque, sed esse debebant. Nonne enim apparet, autores Latinos sic enarrandos & explicandos esse, ut & juvenum ingenia acuantur & utilissimarum rerum augeantur cognitione? Memini doctorem aliquem academicum, virum bonum, sed in libris scribendis, aut potius fundendis, nimis diligentem, cum Dialecticæ scriberet præcepta, Latinam linguam commendare, tanquam efficacissimum ad judicandi facultatem augendam præsidium. Sed profecto literis politioribus tribuere volebat, quod ad linguam Romanam inconsiderate transferebat sermone. Ita enim demum Latinitas salutariter a) docetur, si, una cum Romanorum sermone, elegantissima ipsorum propagantur scientia. Quis nescit, quam accurata opus sit antiquitatis Romanæ omnis notitia

A 3

ad

a) Humanitatis studia non solum in licendo eloquenter sed etiam in salubriter docendo sunt occupata &c. ait acerrimus humanitatis propugnator Herm. Buschius in human. Vallo p. 39. ab elegantissimo Jac. Burckhardo edito, & ibidem amplissimas horum studiorum utilitates latius explicat.

ad scriptorum illorum intelligentiam? An id parum est, historiam & Romanam & antiquiorem omnem una cum vetusta Geographia & Genealogia ab autoribus Latinis recte imo optime peti solere & posse? Quando vero in poetis versamus interpretandis, quam pulchra est quamque jucunda fabularum cognitio? quam vero suave quamque utile est, in perfectissimis omnibus avi exemplis intelligere veram, eamque maximam, poetarum vim & naturam? nolo multus esse in commemorandis iis, quae spectant ad historiam literatam, juris civilis, aut etiam medicinae aliasque scientias, quarum pulcherrima vestigia in Cicerone, Pomponio ipsisque Romanorum legibus sparsim notatis, Celso & Plinio priore reperiri, quis unquam dubitavit? Ipsam vitae prudentiam & morum praecipua vel a solo Cicerone & uberrime & elegantissime tradita esse, nemo unquam facile negavit, nisi eundem, aut parum legisse, aut parum intelligere una fateatur? b) Quod si vero contendis, me insidiosam disputandi instituere rationem, siquidem hac via omnes scientiae, de quibus scripserint Romani, ad humanitatis studia possint referri: ego contra abs te velim discere, quemadmodum ab illis autoribus veram justamque Latini sermonis notitiam petere possis, nisi eorum intelligas orationem. An vero, eorum verba & dicendi rationem te tenere posse, arbitraris, licet, quid dicant quidve doceant, parum cures aut perpicias? Vide quid dicas, & utrum id, quod dicis, ipse intelligas. Quod si autem opti-

b) Scimus, quam difficulter ad Grammaticae rudimenta compellantur adolescentes, propterea quod, ut vere Fabius dixit, plus habent operis quam ostentationis. Neque obscurum est, quam harum artium cognitio necessaria sit ad quodeunque omnino genus doctrinae aspirantibus; Et quam non infelicitate modo sed & turpiter superiores disciplinas tractent, qui haec fundamenta neglexerunt. Quid enim in quacunque alia disciplina efficiet, qui sermonis vim ac proprietatem ignorabit? Quomodo ille scripti alicujus sententiam venabit, cum verba & eorum structuram non intelliget? Quam prodigiosa somnia finget, cum ita, ceu via lapsus, orationis sensu destitutus, sententiam velut in tenebris palpans prehensabit? Rebus quoque cum destitui necesse est, quem oratio & verba, quibus res sunt involuta ac prodita, destituunt. Recte igitur Grammatica nutrimenta dicitur omnium artium ac disciplinarum & illi ceterae hunc honorem & gratiam nutritionis libenter tribuunt. Sumunt enim ab ea unaquaelibet certum orationis genus & arcem ac repellunt a se eos discipulos, qui Grammaticae ubera prius non suxerunt. Philippus Melanchthon T. I. Declam. p. 117.

optimorum autorum oratio exponi nequit, nisi res ipsas, quas oratione perfequuntur, callemus; ecquis tandem erit, qui humanitatis doctoribus pulcerrimarum doctrinarum possessionem abjudicare, imperite audeat? Etiam si vero præclare & nonnullis forte ambitiosius de humanitatis literis videar docere: tamen multo majorem præstantioremque judico alteram esse utilitatem, quam ab illo studiorum genere jure expectari posse, ostendam. Quia enim autores Latini, qui juventuti traduntur, & sapientissimi, & rerum gerendarum peritissimi fuisse, merito existimantur; Romana autem gens præclarissimis virtutis abundat exemplis: sane & virtutis doctrinam & splendidissima simulacra hic juvenum animis proponi & insinuari patet. Quod usque adeo verum est, ut harum literarum doctores c) summam sibi fieri injuriam conquerantur, si qui existant, qui hanc laudem sibi velint denegare. Cum enim & Persæ d) & Spartani e) eam egerint liberorum suorum curam, ut horum animos & doctrina perpetua & ipso vitæ usâ ad virtutis studium traducerent: nonne illis infeliciores forent Christianorum pueri, qui in linguæ Latine studio continerentur maximamque de virtute cum linguæ doctrina conjungerentur. Præterquam vero quod boni Latinitatis autores optimis virtutis abundant & præceptis & exemplis: tota quoque eorum oratio ita conformata est, ut mirificum honestatis amorem sensim & inopinato lectorum mentibus inspi-ret. Ciceronis linguam fere omnes mirantur, præclare inquit Augustinus, f) peccus non ita. Atqui, quale tandem est illud peccus Ciceronianum, quod in ejus oratione tam obscure latet, patetque paucissimis? Certe non doctrina Ciceronis, quæ nec ita ipsius propria est,

c) Vide omnino, quam graviter Joach. Camerarius eos reprehendat, qui industriis literarum cultoribus velut errorem exprobrent, quod statuerint, ut rarum studium virtutis atque sapientiæ viam esse & directum eam pietatis & religionis tum humanitatis & laudis in hac vita comparanda iter &c. In Narrat. de Urbano Heiso A. 3. b.

d) Xenophon in Cyropædia Lib. I. p. m. 4. οἱ παῖδες εἰς τὸ διδασκαλεῖα φοιτῶντες, διὰ γὰρ μανθάνοντες δικαιοσύνην &c.

e) Confer. Id. de Rep. Laced. p. 650. b. Ed. Hal.

f) Libro III. Confessionum.

est, ut ejus pectus dici queat, neque adeo obscura est, ut non multo potius lectoribus Ciceronianis ipsa quoque sit admirationi: sed nobilissimus Ciceronis animus latet sub illo pectore, qui pertinacissimum honestatis, per se appetendæ, studium spirat semper, hoc vivit, hoc alitur & nutritur, quique omni oratoris Romani sermone ita expressus & explicatus est, ut lectoris animum suavissimo virtutis sensu perfundat, teneat, neque a se dimittat, nisi ita, ut Ciceronis quam simillimus esse, id est, virtutes ejus cupiat imitari. Ita enim ipsa forma rotaque compositio orationis in optimis autoribus tam perspicua tamque frequentia habet virtutis vestigia, ut non solum oratio certissimum animorum pulcherrimorum sit index, sed etiam in lectoribus non malis fecundissima g) honestatis semina relinquit. Ego, si lego Suetonii Octavianum, tanto sane benignitatis studio & ardore accendor, ut omnibus hominibus quam plurimum benefacere exoptem. Contra legens Tacitum, proh Deum immortalem! quanto flagro odio omnis calliditatis & crudelitatis Tiberianæ? Ecquis autem unquam a Livii lectione ita recessit, quin renerrimo amore in animum Romanum; id est magnum & elatum, virtutis pertinaciam & parsimoniam antiquam: caperetur & ferretur? Ita enim nobis licet penetrare in nobilissima pectora illa, tantorumque animorum arcanos introspicere recessus, quos si oculis cerneremus, admirabiles & sui & honestatis amores excitarent. Etsi enim omnino verum est, orationem sua sponte res ipsas sequi, de quibus dicunt; eamque ob rem ipsarum, quas legimus, consideratio in animis nostris tantopere efficax videri potest: tamen hic sane plurimum refert, non solum, quid quisque dicat, sed etiam, quis dicat & qualis ejus sit animus & voluntas. Quemadmodum enim ipsa consuetudine & congressibus crebris discimus, etiam inviti, amicorum mores imitari: ita perpetua lectione autorum classicorum, quos dicunt, stimuli

g) Ita Augustinus de lecto ab se Ciceronis Hortensio l. c. ille vero liber mutavit affectum meum, & ad te ipsum, Domine, mutavit preces meas & vota ac desideria mea facit alia; viluit mihi repente omnis vana spes & immortalitatem sapientiae concupiscebam, æstu cordis incredibili, & surgere jam cœperam, ut ad te redirem: non enim ad acuendam linguam referebam illum librum, neque mihi locutionem, sed, quod loquebatur, persuadebat. Quomodo ardebam, Deus meus? Quomodo ardebam evolare a terrenis ad te? &c.

stimuli virtutis ut animis veneris imprimantur & infigantur necesse est. Inde enim humanitatis studia nomen suum acceperunt & ut idem nomen tam præclarum porro tueantur, sane operam doctores dare debent. Quæ quam sit difficilis, quamque diuturna, norunt optime illi, qui virtutis doctrinam profitentur. Sed, ut illud quoque attingamus, quod harum literarum proprium est, nec facile quisquam illis abjudicabit: tandem etiam Latinitatis studia docent eloquentiam, quæ quidem longius patet quam videtur plerisque. Namque de hoc studio nimis leviter existimant illi, qui vel ejus utilitatem oratoria virtute terminari putant, vel in Latina lingua tantum reperiri arbitrantur. Cum enim pauci oratores sufficient, neque omnium oratio elegans aut speciosa esse debeat: nemo tamen recte ad rempublicam accedere potest, nisi idem teneat saltem discretæ atque dilucidæ & illustris orationis rationem. Hæc enim non solum cujusque linguae propria & aptissima querit verba, sed etiam sententiis non vulgaribus neque levibus concinna est, ut & ea, quæ exponuntur, prudenter cogitata, & eorum, qui audiunt vel legunt, intelligentiæ animisque penetrandis operam datam esse, appareat. Ex quo fit, ut, cum singulorum verborum delectus, tum junctorum comprehensio talis requiratur, quæ non minus omnia, quæ animo concepimus, solícite distinguat, quam totum orationis corpus apte coëreant & concludat. Quæ cum ita sint, equidem me meosque sæpe soleo consolari, si, paucis Latinam eloquentiam necessariam, adhuc paucioribus imo vix uni & alteri singulis sæculis datam esse, comperimus. Enimvero cum eloquentia res omnes, de quibus dicendum scribendumve est, suo ambitu complectatur & comprehendat, uti est apud Ciceronem de oratore; tum vero dicendi præcepta omnium linguarum sunt communia. Quæ si ab autoribus Latinis potissimum petuntur, illud fit propterea; non, quod a Græcis vel nonnullis Gallis aut Germanis aut aliarum gentium discretissimis scriptoribus fortasse non similiter disci possint: sed, quia Romana lingua virorum doctorum & omnis doctrinæ jam pridem propria facta est, & perfectissima exempla in omni dicendi genere suppeditat. Itaque fit, ut eadem præcepta dicendi, quæ in Latinis autoribus ostendimus,

discipulus alius in vernacula, alius in multis linguis simul, exprimere possit & sequi, hic in illo iste in hoc dicendi genere, unus in historia, alter in epistolis scribendis, tertius alia ratione quacunq̄ue, quam vitæ futuræ genus postulat, adhibeat atque usurpet. Equidem divinitus factum existimo, ut Latinae linguæ studium maxime in scholis sectemur, quoniam nulla alia tantas tamque præclaras facile habet commoditates. Quo in genere maximum esse arbitror, quod una gens Romana clarissima omnium omnisque virtutis exempla, & documenta habuit, quæ omnia, una cum illius gentis lingua, juvenilibus animis ad imitandum proponuntur, commendantur recte & inculcantur. Quodsi vero hæc omnia, quæ de humanioribus literis abs me disputata sunt, animo complectamur: nonne videmus, hoc unum studium & propter linguæ ipsius difficultatem & rerum quamplurimarum utilium cognitione & virtutis disciplina & propter eloquentiæ doctrinam, tam amplum tam præclarum tam denique operosum esse, ut, si complures annos sibi deposcat, illam temporis jaeturam, si talis dicenda est, merito refarcire & pulcerrimis fructibus compensare judicetur? Sed video, nimis verbo sumat saltem copiosum me fuisse de primo difficultatis genere. Itaque, quod fuit alterum, cum de studiorum scholasticorum ambitu dicere hujusque rei causas indicare & ex historiae fontibus haurire constituissem; de origine quidem & progresibus scholasticae doctrinæ dicant alias: jam vero uno intuitu saltem consideretur velim longissimus artium nostrarum circulus. Quis nescit scholarum publicarum, quæ ab academiis distinguuntur, studia, initio literarum instauratarum, fere lectionis Latinae & Græcæ, Oratoriæ & Dialecticæ limitibus fuisse comprehensa. Sed qualis nunc est scholarum facies? Accesit Germanica & eloquentiæ & poësis, cujus utriusque doctrinam defugere non possumus, inprimis ex quo tempore Christianus Weisius suum exemplum suo seculo tam splendide comprobavit. Historia & sacra & civilis sua utilitate pridem ita se commendavit, ut utriusque scientiæ initia non satis cito doceri queant. Seculi genius nobis injunxit studia Mathematica & historiam literatam & linguas orientales. Iniquitate temporum factum est & amplissimo Gallicæ linguæ usu, ut a discipulorum parentibus

tibus hæc quoque lingua maxime necessaria judicetur. Cumque tot tamque diversis studiis jam satis distrahantur & doctorum & discipulorum animi: tamen adhuc amplior philosophicarum scientiarum doctrina exigitur a nobis & quasi jure suo postulatur. Profecto longe aliis, longe arctioribus, terminis scholastica studia leges Saxonica circumseripsere. h) Cumque celeberrima (scholæ fuerint Sturmiana i) & Trocendorfiana k) utraque satis declarat, prius seculum illud, quod adeo favit humanitatis studiis, iis artium bonarum principis contenta fuisse, quæ paulo ante indicavi. Sed feramus impositum onus, modo eidem simus pares. Verum ut jam declarem, cujus rei causa maxime hæc disputarim: quid in tanta Latinitatis difficultate tamque amplo studiorum nostrorum cursu tandem fiet, cum videmus, quo plus temporis studia scholastica requirant, eo magis illud juvenum cupiditate coarctari? Qui, licentiæ academicæ aut præpostero gloria studio abrepti, parum nostras respiciunt querelas, preces, gemitus, sed sibi ducunt honori, cruda studia propellere in academiam. Etsi autem nolo nomen meum in eorum numero profiteri, qui, ut soli sapere videantur, omni occasione arrepta, irruentem barbariem incusant: tamen iterum & ter consideretur velim, quod vir & nobilitate generis & doctrinæ laude florentissimus Carolovicus l) nullam propiorum, nullam veriorum literarum, in illo barbaro seu scholastico ævo neglectarum, causam fuisse judicavit, quam quod juvenes nimis cito ad altiora illa Theologiæ, Juris & Medicinæ studia properarent. Itaque

h) T. II. Codicis Augustei p. 583. & p. 554.

i) Extant leges scholæ Sturmianæ Tom. I. Instit. Liter. Strobadianæ.

k) Videatur ejus descriptio T. V. Scriptor. Viteberg. p. 829.

l) Quantum tandem, ait, & quam perniciosus ille putandus est error, quod fere pueri, antequam grammaticas rationes probe didicerunt, alii ad Medicinæ studium, alii ad Jus Civile, alii ad sacras literas aut detruduntur aut irruunt? Ego quidem certe sic sentio, ut hanc præcipuam & prope unam causam esse statuam, cujus vitio accidat, ut hodie tam pauci præstantibus ingeniis adolescentes ad aliquam studiorum suorum frugem perveniant. Servavit epistolam Carolovicij Jac. Bürckardus T. II. p. 500. ff. de linguæ Lat. in Germania satis.

que cum duo juvenes, quos & ingenium & morum modestia facile nobis comprobavit,

CHRISTIANUS FISCHERUS,
Torgaviensis, &

JO. GODOFREDUS ZIMMERMANNUS,
Ilenburgensis,

a nobis discessuri, publice, orationibus habitis, Musis nostris constitissent vale dicere; ille autem de scholarum publicarum commodis, hic de earundem incommodis verba facere decrevisset: nolui præmittere hanc occasionem, quin de studiorum scholasticorum dignitate, ambitu & difficultate hæc præferer, ut appareat, quam utilitates ab illis possint expectari, si ordine tractentur, & quæ e contrario incommoda illos maneat, qui in bonis artibus discendis malunt festinare, quam utiliter hæere. Illud vero mirum in tanta studiorum scholasticorum difficultate, tamen tot scholas, tot eorum doctores magno numero reperiri. Atque hæc causa est, quare discipulus diligentissimus

JO. GOTTLÖB WERNERUS,
Korgützschensis Misnicus.

duobus commilitonibus abiturum gratulabundus, de multitudinis scholarum commodis & incommodis ipse quoque dicere instituerit. Horum trium juvenum orationes uti cras, sacris publicis finitis, inde a dimidio horæ nonæ matutinæ patroni & amici Lycei nostri perbenevole audire, & sua præsentia, nobis tam honorifica, suum quoque in literarum studia amorem demonstrare velint, & perofficiose

rogo, & hujus beneficii memorem me semper fore, confir-

mo. Dedi Torgavia d. XX. Aprilis A. O. R.

∞ 15 CC XXXVIII.

AB: 155056

VD 18

ULB Halle 3
003 085 112

TA → SL
Nov 75 fkt 1

R

VD 17

DE

15
A LINGVA
DIUTIUS
CENDA
RELAM
MINAT

ET
NES JUVENILES

I. APRILIS

IOCCXXXVIII

LE AUDIENDAS

VITAT

. REINHARDUS

RECTOR

GAVIÆ

ERSELLIANIS